

Doç. Dr. Ayfer Ustabaş

Sürdürülebilirlik ve Sağlık Sektörü

2023 yılının dördüncü EPAM bültenine hoş geldiniz. Bültenimizin bu sayısını, günümüzün öne çıkan kavramlarından sürdürülebilirlik konusuna ayırdık. Bu amaçla, 2 Mayıs 2023 günü çevrimiçi olarak düzenlediğimiz söyleşiye katılan değerli katılımcılarımızın sunumlarına yer verdik. Söyleşinin ilk konuğu İstinye Üniversitesi öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Melek Yurdakul oldu. Dr. Yurdakul, sunumunda sürdürülebilirliği tüm boyutlarıyla kavramsal olarak tanımladı, bu konuda yapılan araştırmalardan örnekler verdi.

Söyleşinin ikinci konuğu ise MLP Care Strateji ve Yatırımcı İlişkileri direktörü Dr. Deniz Can Yücel oldu. Dr. Yücel, sunumunda dünyamızı bekleyen en büyük riskleri açıkladıktan sonra sürdürülebilirliğin neden gerekli olduğunu ve MLP Care'in sürdürülebilirlik stratejilerini anlattı. Ayrıca, sürdürülebilirlik konusunda gündelik hayatımızda neler yapabileceğimizle ilgili tavsiyelerde bulundu. Son olarak sosyal girişimcilik kavramını açıkladı ve bu konuda örnekler vererek sunumunu tamamladı.

Yapılan sunumları detaylı inceleyebilmeniz için bültenimize ekledik.

Bültenimizin bu sayısına İstinye Üniversitesi Ekonomi Bölümü ile Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencileri de yazılarıyla katkıda bulundular. Ekonomi bölümü öğrencilerimiz Zehra Gül Aslan ve Nisanur Bektaş ile Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü öğrencilerimiz Melissa Arslan ve Mehmet Can Gür'e emekleri için teşekkür ediyor, hepimize iyi okumalar diliyoruz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE SAĞLIK SEKTÖRÜ

Dr. Deniz Can Yücel
MLP Care Strateji ve
Yatırımcı İlişkileri Direktörü

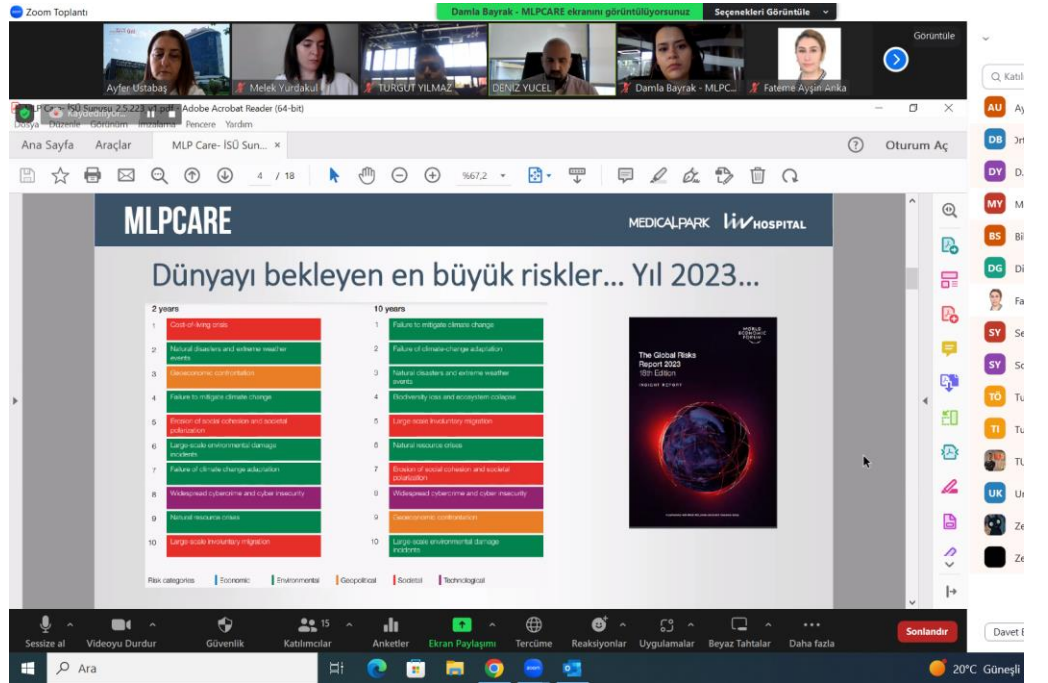
Dr. Öğr. Üyesi Melek Yurdakul
İstinye Üniversitesi
Öğretim Üyesi

Ekonomi ve Politika Araştırmaları Merkezi Müdürlüğü (EPAM)
tarafından düzenlenen çevrim içi konferansa davetlisiniz.

*Konferansa katılmak için karekodu okutabilirsiniz.

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

2 Mayıs 2023 günü çevrim içi olarak yapılan "Sürdürülebilirlik ve Sağlık Sektörü" konulu EPAM etkinliğinin afişi.

2 years	10 years
1. Lack of living wage	1. Failure to mitigate climate change
2. Natural disasters and extreme weather events	2. Failure of climate-change education
3. Dependence on fossil fuels	3. Failure of climate and disaster insurance
4. Failure to mitigate climate change	4. Workforce risk and ecosystem collapse
5. Disruption of global supply and demand	5. Unprepared banks and insurers
6. Large-scale environmental damage events	6. Natural resource crisis
7. Failure of climate change education	7. Collapse of social cohesion and trust (scandal)
8. Unprepared labor force and cyber security	8. Unprepared education and cyber security
9. Natural resource crisis	9. Unprepared education and cyber security
10. Large-scale environmental damage events	10. Large-scale environmental damage events

EPAM'ın söyleşisine MLP Care Strateji ve Yatırımcı İlişkileri Direktörü Dr. Deniz Can Yücel ve İstinye Üniversitesi İşletme Bölümünden Dr. Öğr. Üyesi Melek Yurdakul katıldılar.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE KALKINMA

Dünya'nın ve uygarlığın daimî olması anlamında kullanılan sürdürülebilirlik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçların, gelecek nesilleri de düşünerek ekosisteme zarar vermeden karşılanmasıdır. Ayrıca, aşırı kaynak kullanımının azaltılması, yatırımların ve teknolojik gelişmelerin bu doğrultuda yönlendirilmesi, uyumlu bir kurumsal değişimin sağlanması ile birlikte, ekonomik ve sosyal ihtiyaç ve isteklerin günümüzde nasıl karşılanıyorsa gelecekte de karşılanabilmesi için gerekli olan denge ile değişimin sağlanması olarak da tanımlanabilmektedir (Yeni, 2014, s. 184).

Sosyo-ekolojik bir süreç olarak da ele alınan sürdürülebilirlik, mevcut türler ve kaynaklar arasında bir denge olduğu takdirde gerçekleşme imkânı bulur. Bu denge ise, mevcut kaynakların tüketimden çok üretimde kullanılması ile sağlanır. Bu demek ki, tüketim üretimden daha yavaş olmalıdır.

Canlıların canlı olarak kalabilmesini sağlayan sağlıklı ekosistemlerin devamlılığı için doğal ve yenilenebilir kaynakların kullanılmasını vurgulayan bir kavram olan sürdürülebilirlik, ekosistemlere zarar veren insan eylem ve faaliyetlerini azaltmaya yönelik çevre dostu yöntemleri önermektedir. Bu yöntemler arasında çevre mühendisi, çevre kaynakları yönetimi, çevre koruma kampanyaları, yeşil yeni düzen, yeşil üretim ve tüketim, eko-köy ve belediyeler ve yeşil teknolojiler vs. sayılabilmektedir (Öymen & Ömeroğlu, 2020, s. 1072).

Sürdürülebilir bir düzene doğru geçmek aynı zamanda etik tüketim, bireysel ve yerel yaşam tarzı, ulusal ve uluslararası hukuk ve kentsel planlama gibi konuları da ele almayı gerektiren bir sosyal çabadır. Sürdürülebilir yaşam, çevreyle uyumlu yaşama koşullarının sağlanması, sektörlerin çevre ile ele alınması, çevreyle uyumlu teknolojilerin geliştirilmesi, geri dönüşümlü uygulamaların çoğaltılması ve doğal kaynakların korunduğu, minimalist tüketim tarzının bireysel yaşamda yer bulmasıyla gerçekleştirilebilir.

Ekonomi, toplum, çevre ve politik boyutların birlikte ele alındığı sürdürülebilirlik, insan ve ekosistem arasında sağlanmaya çalışılan bir denge ve nihai bir hedefdir (Gedik, 2020, s. 202). Bu hedefe ulaşmak için “sürdürülebilir kalkınma”, bütüncül bir yaklaşımla belirli zamansal süreçleri ifade eden bir kavram olarak ortaya çıkmıştır.

Sürdürülebilir kalkınma kavramı, 1972 yılında İsveç'in Stockholm şehrinde düzenlenen “Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansında ilk kez uluslararası bir kavram olarak kullanılmıştır (Emrealp, Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı, 2005, s. 13). Konferans sonucunda ortaya çıkan Stockholm Bildirgesi'nde ise, çevrenin bir taşıma kapasitesinin olduğu ve bunun aşılmamasının gerekliliğini, kuşaklar arasında adaletli bir kaynak kullanımı bölüşümünü, ekonomik, sosyal ve çevresel gelişmelerin birlikte yürütülmesini ve çevre ve kalkınmanın birlikte ele alınması gerektiğini ileri süren ilkeler, “sürdürülebilir kalkınma” kavramının altını doldurmuştur. Aynı bildirmede katılımın sürdürülebilir kalkınma konusundaki önemine az da olsa değinilmiştir.

Stockholm Konferansı sonucunda ortaya çıkan kararların ne derecede hayata geçirildiğinin gözlemlenmesi ve dünya genelindeki kalkınma ve çevre sorunları için çözümler geliştirmesi amacıyla, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1983 yılında “Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu”nu kurmuştur. Komisyon'un çalışmaları sonucunda ise, 1987 yılında “Ortak Geleceğimiz” isimli “Brundtland Raporu” olarak da anılan rapor ortaya çıkmıştır (Bozdoğan, 2005, s. 1019). Ekonomik kalkınma ve ekolojik çevre kavramlarının birlikte ele alınması ve bir bütün olarak görülmesini vurgulayan bu rapor, sürdürülebilir ekonomik gelişmenin gerekliliğini gündeme taşımıştır. Sürdürülebilirliğin gerekliliğini vurgulayan unsurlar arasında ise, hızlı nüfus artışı, gelişen teknolojilerin etkisi, yenilenemeyen enerji kaynaklarının aşırı kullanımı, bilinçsiz kaynak kullanımı ve çevre kirliliği sayılmıştır.

1992 Yılında yapılan “Yeryüzü Zirvesi” Brezilya'nın Rio şehrinde gerçekleşmiş, Birleşmiş Milletler'e üye ülkeler tarafından düzenlenmiştir (Emrealp, 1998, s. 27). Bu ülkeler “Gündem 21” adını verdikleri 21. Yüzyılın küresel hedefini belirten eylem planını oluşturdu. Sürdürülebilir kalkınma kavramı da bu eylem planının temelini oluşturan bir dayanağı. Sürdürülebilir kalkınma kavramı bu eylem planı ile şekillenmeye ve gelişmeye başlamıştır.

Yeryüzü Zirvesi'nde, insanların yaşam tarzının çevreye zarar verdiğine ve bu zararın gittikçe arttığına ve doğal bir dengeye sahip olan dünyanın bu dengesinin giderek bozulmaya başlaması konuları üzerinde durulmuştur. Doğal kaynakların aşırı kullanımı sonucunda meydana gelen çevresel bozulma ve bu kapsama giren ormansızlaşma, kuraklaşma, çölleşme, küresel ısınma, su kirliliği, atıklar, asit yağmurları, toprak kirliliği, tükenen canlı türleri ve aşınan ozon tabakası gibi vakalar gündeme getirilerek tartışılmıştır. Ayrıca dünya nüfusundaki aşırı artış, işsizlik, yoksulluk, artan hastalıklar, sağlıksız şehirleşme ve ülkeler arasında artan eşitsizlikler gibi sorunların çevre sorunlarıyla birlikte ele alınması gerektiği kararlaştırılmıştır. Çözüm olarak ise sürdürülebilir kalkınma, kalkınma ve çevre kavramlarının birlikte ele alındığı, çevreye duyarlı bir kalkınma modeli olarak öne sürülmüştür.

Dünya'da yaşayan tüm insanların ortak hedefi olarak benimsenen “sürdürülebilir kalkınma”, 1992 yılında Rio'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Yeryüzü Zirvesi'yle birlikte çokça duyulmaya başlanmıştır (Karakuzulu, 2010, s. 398). Rio Zirvesi'nin sonucunda ortaya çıkan “Gündem 21” adı verilen eylem planı ile 21. Yüzyılın kalkınma ve çevre sorunlarının çözülmesi ile ilgili ve 21. Yüzyılın hedefi olarak belirlenen sürdürülebilir kalkınma ile ilgili ilkeler ortaya konmuştur. Zirvede yalnızca sürdürülebilir kalkınma kavramı üzerinde durulmamış, katılımcı mekanizmaların benimsenmesine yönelik konular üzerinde de durulmuştur. Yerel demokrasinin geliştirilmesi konusunda yönetim kavramını ileri süren Rio Yeryüzü Zirvesi ve Yerel Gündem 21, küresel ortaklığın gerekliliğine de dikkat çekmiştir. Ayrıca yerindenlik ile sağlanabilmesi mümkün olan katılımcı, demokratik, hesap veren, insan haklarına saygı duyan ve şeffaf yönetimlerin, sürdürülebilir kalkınmanın temelini oluşturduğu belirtilmiştir.

Rio Bildirgesi'nde, vatandaşların belli bir seviyedeki katılımı ile çevre sorunlarının ele alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda bireylerin ulusal çevreleriyle ilgili bilgilere erişebilmesi, alınacak kararlara dahil olup katılabilmesi ve yargısal ve yönetsel kurumlara başvurabilmesinin oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır.

Ulus içerisinde ve uluslararası kendisini gösteren eşitsizlikleri, eğitimsizliği, yoksulluğu, hastalıkları, işsizliği, açlığı ve kötüleşen doğal dengeyi gündeme getiren Gündem 21, çözüm olarak fizyolojik ve temel ihtiyaçların karşılanması, daha iyi yaşam şartlarının geliştirilmesini, ekosistemlerin korunmasını ve refah ve güvenli bir gelecek için gerekli olan "küresel ortaklık" kavramına vurgu yapmaktadır. Bunun için ise, küresel yönetim mekanizmalarını önermektedir. Bu kapsamda yerinden yönetim anlayışının güçlendirilmesi, hükümetler ve hükümet dışında kalan kuruluşlar arasındaki ilişkilerin iş birliği çerçevesinde geliştirilmesi ve halkın karar alma süreçlerine etkin bir şekilde katılımının sağlanması şeklinde öncelikleri ortaya çıkarmıştır (Emrealp, 2005, s. 16).

Sürdürülebilir kalkınmayı hedef olarak benimseyen Gündem 21, bu hedefin yerel düzeyde gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan bir mekanizmayı, yani Yerel Gündem 21'i gündeme getirmiştir. Bu mekanizma, daha sağlıklı bir çevre ve bu çevreyle uyumlu olan daha kaliteli bir yaşamın geliştirilmesine ilişkindir.

Sonuç olarak; Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma uzun yıllar boyunca üzerinde durulmuş kavramlardır. Önemli bir ilkedir. Aynı zamanda bir tercihtir. Karanlık ve aydınlık bir gelecek arasında yapmamız gereken bir tercihtir. Hatta geleceğin teminatıdır.

İnsanların üretim ve tüketim tarzının neticesinde dünyaya vermiş olduğu zarar yadsınamaz düzeydedir ve gittikçe artış göstermektedir. Ekosistemin doğal dengesinin gittikçe bozulması ve dünyanın yaşanamaz bir yer olmaya başlaması sonucunda, sürdürülebilir kalkınma çözüm olarak ortaya çıkmıştır. Sürdürülebilir kalkınmanın hayata geçirilebilmesi için ise, bu konunun yerel düzeye kadar işlevselleştirilmesi gerekir. Yani tüm bireylerin bu konuda bilinçlenmesi ve bilinçlendirilmesi elzemdir. Hatta bireylerin yerel düzeydeki etkin katılımları ile daha iyi bir kapasiteye ulaşacağı da bir gerçektir. Bu noktada ise iş yerel yönetimlere düşmektedir. Bu nedenle yerel yönetimler güçlendirilmeli ve yerel yönetimler de elde ettikleri bu güçle etkin katılımı sağlamaya çalışmalıdır. Yani yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaşması, sürdürülebilir kalkınma için oldukça önemli bir konudur.

Toplumlar, yerel düzeyde demokratik katılımlarını yükselterek, çeşitli ortaklıklar yoluyla, yönetim ilkeleri ile dünya'nın küreselleşen şartlarına uyum sağlayıp varlıklarını devam ettirmek için çabalamalıdır. Varlıklarını devam ettirmek noktasında ise sürdürülebilir kalkınma kavramı ile muhatap olmak zorundadırlar. Yani sürdürülebilir kalkınma tüm insanlık için zorunlu bir ilkedir.

Toplumlar, geleceklerinin devamlılığı için çaba harcamalı, yani yerel düzeyde etkin katılımı sağlayarak, gelecekleri konusunda alınacak kararları etkileyebilmeli ve tüm ortaklar ve herkes için en iyi olan kararı almalıdırlar. Sürdürülebilir kalkınma modeli ile geleceklerini birlikte inşa etmelidirler. Aksi takdirde yaşayabilecekleri bir dünya kalmayacaktır.

Mehmet Can GÜR

Kaynakça

- Arıkan, T. (1984). *Atatürk'ün Türk Kadını Hakkındaki Görüşlerinden Bir Demet*. Ankara: TBMM.
- Bozdoğan, R. (2005). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *Sosyal Politika Konferansları Dergisi*.
- Doğramacı, E. (1992). Atatürk ve Kadın Hakları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, s. 443-450.
- Emrealp, S. (1998, Haziran). Yerel Gündem 21. *Öneri Dergisi*, 2(10).
- Emrealp, S. (2005). *Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*. İstanbul: IULA-EMME Yayınları.
- Ertuğrul, G. (1991). Atatürk ve Kadın Hakları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*.
- FEYZİOĞLU, T. (1986). Atatürk ve Kadın Hakları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, s. 585-602.
- Gedik, Y. (2020). Sosyal, Ekonomik Ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik Ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3(3).
- Göksel, B. (1998). Çağlar boyunca Türk kadını ve Atatürk. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, s. 506-416.
- Karakuzulu, Z. (2010). Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar, Yerel Gündem 21 ve Bursa Örneği. *TÜCAUM VI Ulusal Coğrafya Sempozyumu*.
- Kayıran, M. (2019). İZMİR İKTİSAT KONGRESİ . *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yakın Tarih Dergisi*, s. 27-70.
- Kepenek, Y. (1984). *Türkiye Ekonomisi*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Ökçün, A. G. (1997). *Türkiye İktisat Kongresi 1923-İzmir: Haberler-Belgeler-Yorumlar*. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları.
- Öymen, G., & Ömeroğlu, M. (2020). Yenilenebilir Enerjinin Sürdürülebilirlik Üzerindeki Rolü. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(39).
- Pamuk, Ş. (2015). *Türkiye'nin 200 Yıllık İktisat Tarihi*. İstanbul: İş Bankası Yayınları.
- Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilirlik, idealize edilmiş hedeflerin oluşturduğu, hep ulaşılmaya çalışılan sosyo-ekolojik bir süreci temsil eder. Elbette ideale ulaşmak mümkün değildir ama yaklaşılabılır. Bu ideale yaklaşma süreci de bir yapı ve sistem gerektirir. Sürdürülebilirlikte sistemi stabilize etmek asıl amaçtır ve bu amaç ekonomide kısıtlı imkanları kullanırken var olanı muhafaza etmek olarak ele alınabilir.

Teknolojinin gelişmesiyle ve ihtiyaçların karşılanmasıyla beraber üretim artmış ve dünya sanayileştikçe doğaya verilen zarar da aynı doğrultuda artış göstermiştir. Bu zararlara karşı küresel bilinç de yıllar içinde artmıştır. Hem şimdiki hem de gelecek nesillerin refahını tehlikeye atan çok sayıda çevresel, sosyal ve ekonomik sorunla karşı karşıya olduğumuz bir zaman diliminde, sürdürülebilirlik günümüz dünyasında vazgeçilmez bir kavramdır. Bu bilgileri göz önünde bulundurarak sürdürülebilirliğin kısaca, temelde kaynakları korumak, atıkları azaltmak ve hem ekolojik hem de insan sağlığını destekleyen istikrarlı bir ortam oluşturmakla ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

Ocak 2016'da Birleşmiş Milletler üyesi 193 ülke tarafından yoksulluğu ortadan kaldırmak, dünyayı korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak üzere 2030 sonuna kadar ulaşılması için 17 maddelik "BM Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları" yayınlanmıştır. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarından birkaçı şunlardır: Yoksulluğun sona erdirilmesi, iklim krizine karşı önlem alınması, çevrenin korunması, refahın adil paylaşımı ve barış, açlığın son bulması, sağlık ve kaliteli yaşam, nitelikli eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliği... Şirketler ve firmalar, her yıl düzenli olarak sürdürülebilirlik raporu yayınlamaktadır. Bu raporların içerisinde yayınlanan maddelere uygun çalışmalar paylaşılmaktadır. Bunun sebebi, finansal veriler haricinde sürdürülebilirlik faaliyetlerini de takip etme isteğidir. Yapılan araştırmalar, sürdürülebilirliğe önem veren firmaların yatırımcılar tarafından değerli görüldüğünü göstermektedir.

Bunun yanı sıra, sürdürülebilirlik yalnızca doğayla ilgili değildir, toplulukları ve ekonomileri daha eşit hale getirmek, sürdürülebilirliğin başka bir yönüdür. Bu, sosyal içermeyi teşvik etmeyi, adil çalışma uygulamalarını sağlamayı ve ekonomik eşitsizlikleri ele almayı gerektirir. Ayrıca, ekonomik ilerleme için çevre koruma ve insan refahının feda edilemeyeceğini kabul etmek gerekir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde bir insanın aşamalarını tamamlaması için ilk önce barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir. 2030 hedeflerinin içinde bulunan 'yoksulluğa son', 'açlığa son' maddeleri tam olarak burada dikkat çekmektedir. Bireyler bu aşamaları gerçekleştirmeden diğer basamaklara atlayamazlar. Toplumdaki bireylerin, içinde bulunduğu yapıyı geliştirebilmesi için önce kendini gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu noktada sürdürülebilirlik çalışmaları çekirdekten genele doğru gitmelidir. Hedeflerin amacı da tam olarak budur.

İklim değişikliği ile mücadele etme ve karbon ayak izimizi azaltma isteği, sürdürülebilirliğin arkasındaki ana güçlerden biridir. Bu, fosil yakıtlardan güneş, rüzgâr ve hidroelektrik gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişi gerektirir. Ayrıca, enerji kullanımını azaltmak için enerji tasarruflu yapıların, cihazların ve araçların kullanılmasını gerektirir.

Nihayetinde sürdürülebilirlik, gelecek nesillerin yanı sıra şimdiki nesiller için daha iyi bir gelecek inşa etmekle ilgilidir. Daha sağlıklı ve daha dayanıklı bir dünyayı teşvik eden bilinçli kararlar almamızı ve ayrıca eylemlerimizin çevre ve birbirimiz üzerindeki etkilerini eleştirel bir şekilde değerlendirmemizi beklemektedir. İster kendi eylemlerimizle ister grup çabalarımızla, daha sürdürülebilir bir gelecek inşa etmede hepimizin sorumluluk alması gerekir. Devlet politikaları ve şirket politikaları da buna uygun tasarlanmalıdır.

Nisanur BEKTAŞ

Zehra Gül ASLAN

Kaynakça

Akbulut, F., Çölgeçen, B. (2023). Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Ulusal Kamu Politikalarına Dönüştürülmesi Çerçevesinde Bölgesel Kalkınma Planlarının Rolü. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 11(1), 200-220. DOI: 10.14782/marmarasbd.116248.

Çil Koçyiğit, S., Derya Baskan, T., Temelli, F. (2023). Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan İşletmelerin Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesinde Yer Alan İkelere Uyum Derecelerinin Tespit Edilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, MODAV 19. Uluslararası Muhasebe Konferansı Özel Sayısı, 75-95. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mbdd/issue/76396/1271860>.

Güner, U. (2020). *Çevresel sürdürülebilirlik*. Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi: Edirne.

Şeker, Ş. E. (2014). *Maslow'un İhtiyaçlar Piramiti (Maslow Hierarchy of Needs)*. YBS Ansiklopedisi, 1(1), 43-45.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ÇERÇEVESİNDE SAĞLIK EKONOMİSİ

Sürdürülebilir kalkınma, modern insanın ihtiyaçlarından ödün vermeden gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılama sürecidir. Çevre sorunları 1970'lerden beri ekonomistlerin ilgisini çekmektedir. Kalkınma disiplini daha önce çevre konularını ele almazken, bu tarihten itibaren çevreyi dikkatle ele alan bir anlayış benimsemiştir. Bu anlayış sürdürülebilir kalkınmaya dönüşmüştür. Sürdürülebilir kalkınma kavramı, daha önce kalkınmada mevcut olan çevresel, sosyal ve ekonomik faktörleri birleştirmektedir.

Çevre, sosyal yapı ve ekonomi arasındaki bu kuvvetli bağın alt başlıkları şüphesiz ki bu etkileşim içerisinde önemli bir rol oynamaktadır. Önemli görülen sosyal faktör olan sağlık faktörünün alt başlığı, insanoğlunun refahını doğrudan doğruya etkileyen bir faktör biçiminde öne çıkmaktadır. İnsan sağlığını etkileyen faktörler, sürdürülebilirlik ile açık ve kapalı sağlık hizmetleri arasındaki etkileşim olarak önemli bir rol oynamaktadır. İnsanların sağlıklı bir hayat sürdürebilmeleri için devletlerin sağlık bütçelerini ve hizmetlerini artırmaları gerekmektedir. Bu görev, sağlık hizmetlerinin sunumunda ekonominin bir alt kategorisi olan sağlık ekonomisi tarafından yerine getirilmektedir. Sağlık ekonomisinin temel görevi, sağlık hizmetlerinin etkinliğini sağlamak ve buna yönelik çalışmaktır.

Sağlıklı bir nesil ve nitelikli kadro; sürdürülebilir kalkınma için büyük önem taşımaktadır. Gelişmişlik düzeyi, sadece ekonomi göstergelerin üst düzeyi değil, aynı zamanda eğitim, sağlık, kültür, sosyal yapı veya teknolojik düzey gibi birçok bileşendir. Sürdürülebilirlik fikri, uzun vadede sağlıklı olmayı da içermektedir. Sağlık hizmetlerinin amacı, insanların yaşam kalitesi iyileştirmektir. Ülkedeki sağlık harcamalarının düzeyi gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biridir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı yalnızca hastalık veya sakatlık durumunun olmayışı değil, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali şeklinde tanımlamıştır (Tengilimoğlu, Akbolat ve Işık, 2015:69). Kişinin bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlük çekmesi ve bu nedenle farklı alanlarda desteğe ihtiyaç duyması ise engellilik olarak tanımlanmaktadır (Pınarlıgil, 2008). Diğer bir tanımda ise engellilik, doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle fiziksel veya düşünsel yeteneklerdeki azalmalar şeklinde ifade edilmiştir (Baybora, 2006).

Hem ülkemizde hem de dünyada özel gereksinimli bireylerin sayısı fazla olduğu için herkesin bu bireylere karşı tutumu zayıf ya da güçlü, olumlu ya da olumsuzdur. Bu nedenle, dezavantajlı grupların büyük çoğunluğunu oluşturan özel gereksinimli bireylerin yalnızca hukuki açıdan değil, aynı zamanda tıbbi ve insani açılardan da desteklenmesi özellikle önemlidir. Sanayi devriminin uygulanmasında ekonomik, sosyal, ekolojik ve demografik gelişmede olumlu değişiklikler eşlik etti. Tüm bu olayları sağlık alanındaki gelişmeler takip etti. Sanayi devriminin etkilerinden birisi de ülkeler arasındaki gelişmişlik farklarının artmasıdır. Modern dünyada sağlık, ekonomi anlamında kalkınmanın en temel araçlarından birisi konumundadır. Bu nedenle ülkeler ekonomik açıdan kalkınmanın etkin olabilmesi için bireylere her türlü sağlık hizmetini sunmalıdır. Çünkü sağlıklı bir insanın çalışıp bir şeyler üretebildiği nokta milli gelire katkısı olabilir.

Sürdürülebilir kalkınma kavramı, çevresel, ekonomik, sosyal, demografik ve sağlık faktörlerini ele almaktadır. Sürdürülebilir kalkınma kavramının ana özelliği, gelecek jenerasyonların ihtiyaçlarının tatmininden ödün vermemek için bugünün insanların ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu tanımın sağlık sistemleri ve sağlık hizmetleri açısından ehemmiyeti, çevreye herhangi bir zarar vermeden, insanların hayat standartlarını yükseltebilmektir. Fakat sürdürülebilir kalkınma, fazla çevresel bir girişimi kapsar. Kavram aynı zamanda gelecek nesilleri ve uzun vadeli sağlığı da içermektedir. Yoksulluğun azaltılması da dâhil olmak üzere sürdürülebilir kalkınma, yalnızca gelirleri artırmaya değil, aynı zamanda bireyler ve nesiller için hayat standartları eşitliğine, insani, sosyal ve ahlaki refaha da odaklanır. Çünkü temiz bir dünyada yaşamak bizim olduğu kadar gelecek nesillerin de hakkıdır. Tablo.1'te tanımlanan gösterge ve temalar, sürdürülebilir kalkınma ve sağlık ilişkileri için önem arz etmektedir.

Tablo.1: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Temasının Değerlendirilmesi

SAĞLIK	Beslenme durumu	Çocukların beslenme durumu
	Ölüm oranı	5 yaş altı çocuk ölüm oranı Doğumda yaşam beklentisi
	Hijyen koşulları	Yeterli kirli su ve atık hizmeti alan nüfusun oranı
	İçme suyu	Temiz içme suyu bulabilen nüfusun oranı
	Sağlık hizmetleri	Temel sağlık hizmeti alabilen nüfusun oranı Bulaşıcı çocuk hastalıklarına karşı aşılama Doğum kontrol yöntemlerinin kullanılma oranı

Kaynak: Çelik, 2006:34.

Sürdürülebilirlik ve sağlık arasındaki ilişkiyi değerlendirirken, bireylerin beslenme ve ölüm durumları, ölüm oranı, sanitasyon, içme suyu ve sağlık hizmetlerinin kalitesi önemli faktörler haline gelir. Bu faktörler daha sonra bu ilişkinin olumsuz veya olumlu yönlerini ortaya çıkarır. Bu bağlamda özel gereksinimli bireyleri değerlendirdiğimizde; özel gereksinimli bireyler dezavantajlı gruplar içerisinde ve sosyal yaşamda birçok sorunla karşılaşmaktadırlar. Bunların başında ise sağlık sorunları gelir. Özel gereksinimli kişilerin tıbbi hizmetlere erişimde yaşadıkları sorunları en aza indirmek önemlidir. Bunun için de güçlü temellere dayanan bir sağlık

sistemine, bununla entegre olabilmiş bir sosyal adalet ve sigorta sistemine ve tabii ki de bunların yüzyıllarca güçlü şekilde devam ettirilmesine yani sürdürülebilirliğe ihtiyaç vardır. Bu temelde sürdürülebilir sağlık, sürdürülebilir sağlık teknolojileri, sürdürülebilir sağlık mevzuatı ve de sürdürülebilir bir sağlık ekonomisine dayalı sistemler inşa edilmelidir. Özel gereksinimli bireylerin dünyamızda daima var olacağı ve bizlerle birlikte sürdürülebilir bir çağda yaşamak zorunda oldukları gerçeğini her daim aklımızda bulundurarak, onlara yönelik başta sağlık sistemleri olmak üzere sürdürülebilir yaşam sistemlerini kurgulamalı ve hayata geçirmeliyiz.

Melissa ARSLAN

Kaynakça

Baybora, D. (2010). Çalışma Hayatında Özürlülere Karşı Ayrımcılık. 229-269.

Çelik, Y., "Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı ve Sağlık" Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, Cilt:9, Sayı:1 (2006).

Kanberoğlu, Z., Günsan, N. (2018). Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma ve Sağlık İlişkisi. Ahtamara Uluslararası Multidisipliner Çalışmalar Kongresi, (Editörler. Mehide Sahbaz, Bauyrzhan Botakarayev). 25-26 Ağustos 2018, İKSAD, 779-789, Van Gevaş.

Mengi, A., Algan, N., Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme, Ankara Siyasal Kitabevi, 2003.

Pınarlıgil, N.B., (2008), Dezavantajlı Gruplarda Sosyal Karşılaştırma Diyaliz Hastalarının Sosyal Karşılaştırma Süreç ve Eğilimlerinin İncelenmesi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Smith, G.T. (1987). Health Economics: Prospect for The Future. Office of Health Economics, London.

Tamer, G. (2018). Sağlık Kuruluşlarında Sürdürülebilirlik; Özel Sağlık Kuruluşlarında Bir Araştırma. Sağlık Bilimleri Örnek Araştırmalar.

Taşkın, Ö. (2011). Sürdürülebilir Kalkınmada Sağlık Ekonomisi ve Edirne İlinin Sağlık Sektörü Açısından Analizi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Tengilimoğlu, D., Akbolat, M., Işık, O., (2015). Sağlık İşletmeleri Yönetimi, Nobel, 7. Basım, Mayıs 2015, Ankara.

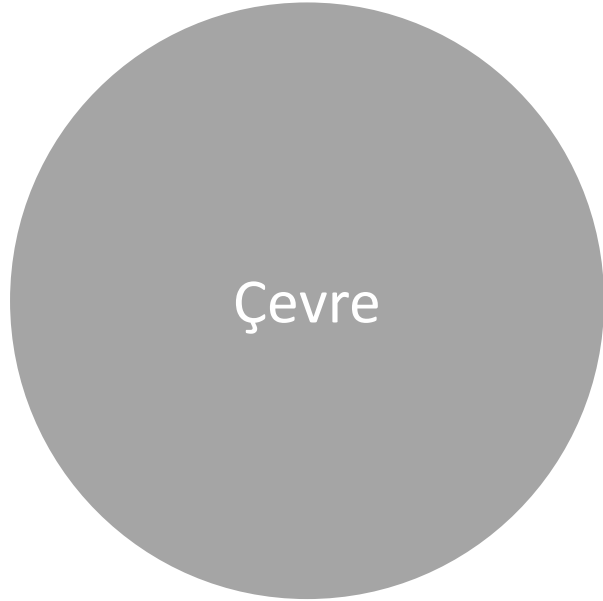
İşletmelerde Sürdürülebilirlik

Dr.Öğr.Üyesi Melek Yurdakul

Sürdürülebilirlik Kavramı

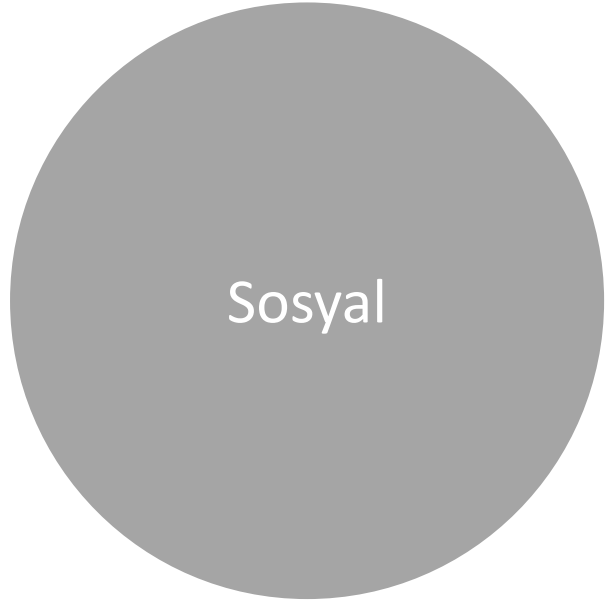
Sürdürülebilirlik, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden bugünün gereksinimlerini karşılamaktır (WCED, 1987).

Sürdürülebilirlik Boyutları

- Çevresel sürdürülebilirlik, doğal kaynakların gelecek nesiller için korunması amacıyla uzun vadeli bir yaklaşımla işlenmesini gerektirir.

Sürdürülebilirlik Boyutları

- Sosyal sürdürülebilirlik, bir şirketin sosyal ve beşeri sermayesinin korunması veya artırılmasındaki hedefini tanımlar.

Sürdürülebilirlik Boyutları

- ekonomik boyut, bir şirketin uzun vadeli varlığını güvence altına almak ve sürdürmektir.

Triple Bottom Line

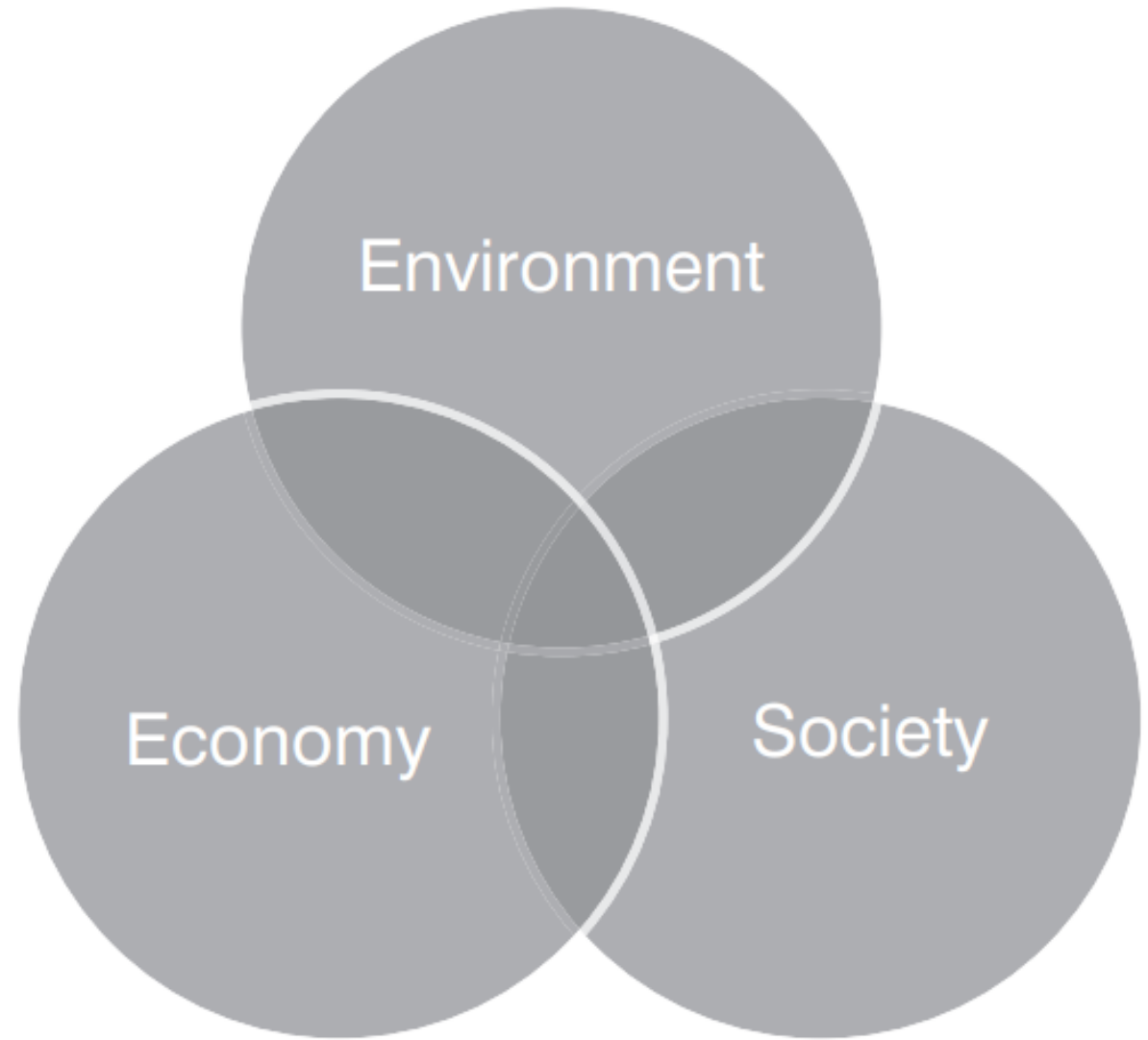

Figure 8.1 Overlapping elements of sustainability

Nested
Model

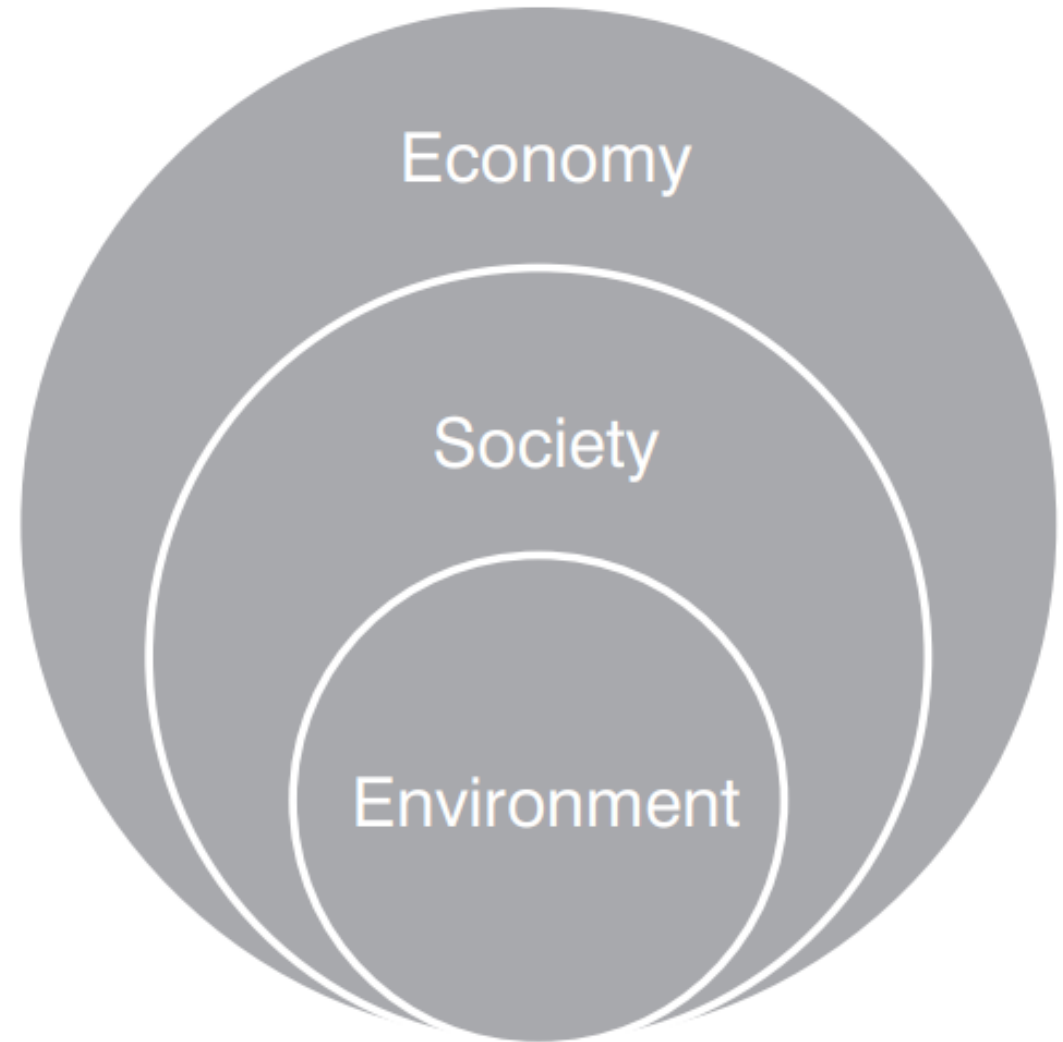
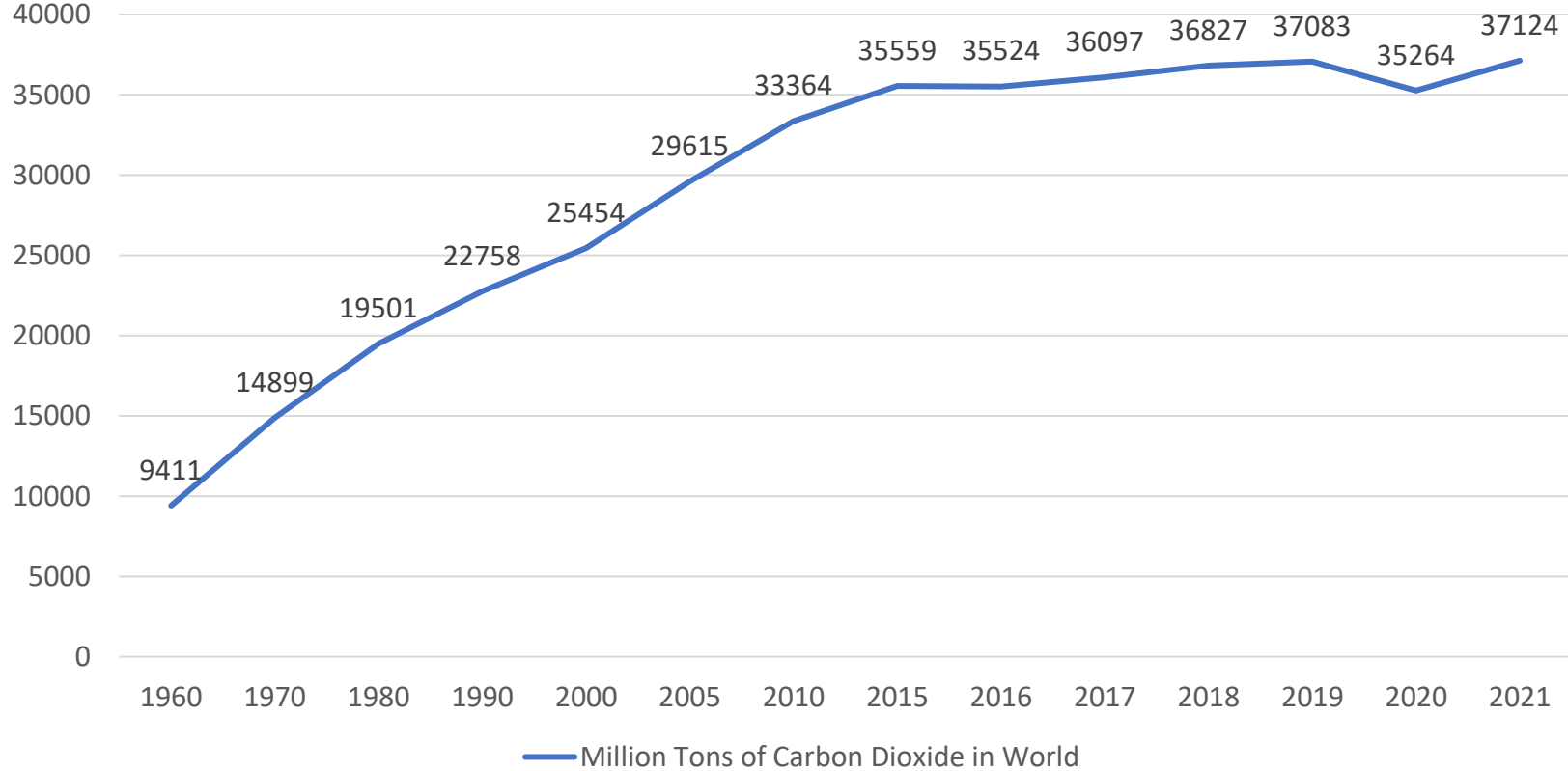
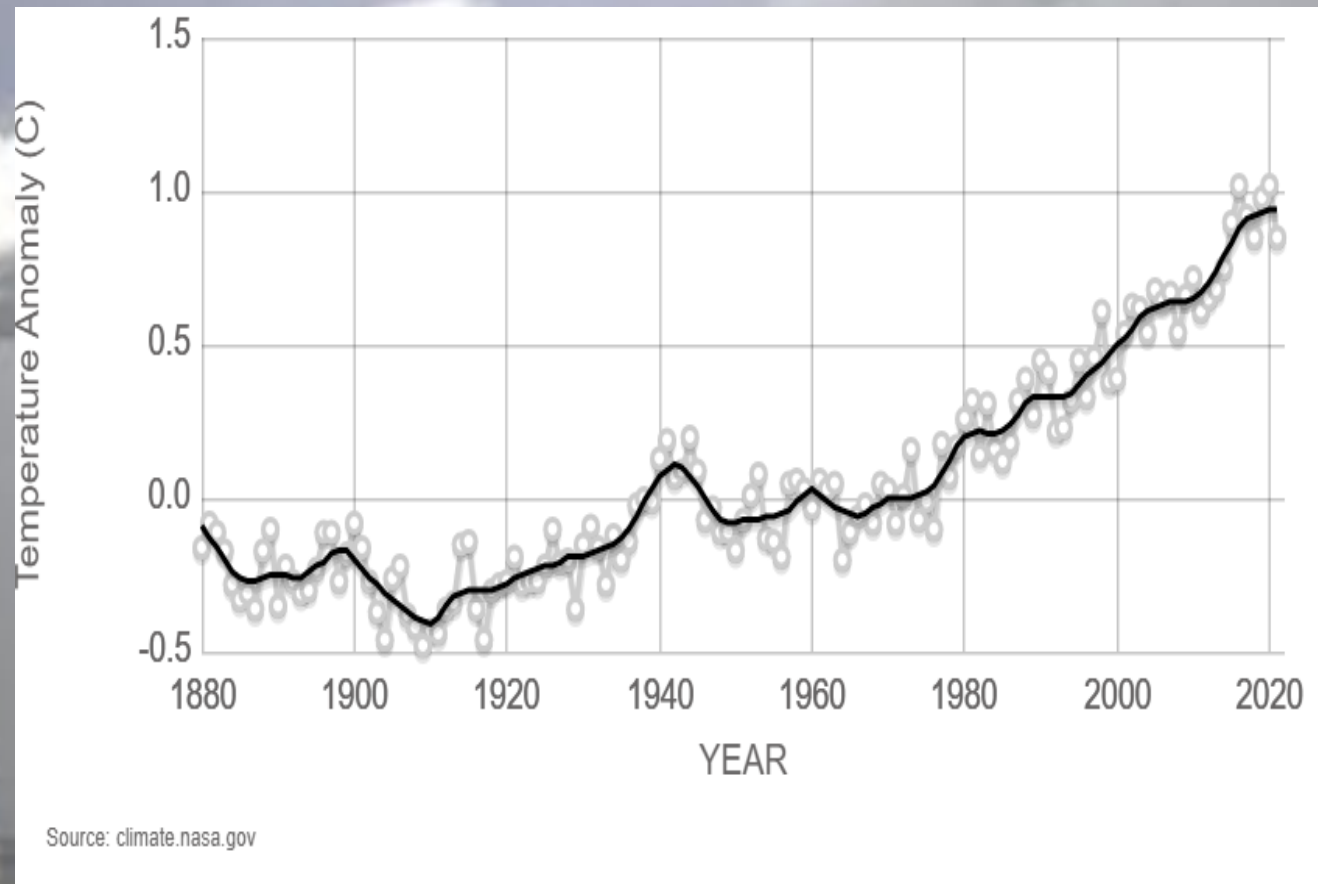

Figure 8.2 'Nested' elements of sustainability

Dünya Bazında Karbondioksit Emisyonu Yayılımı

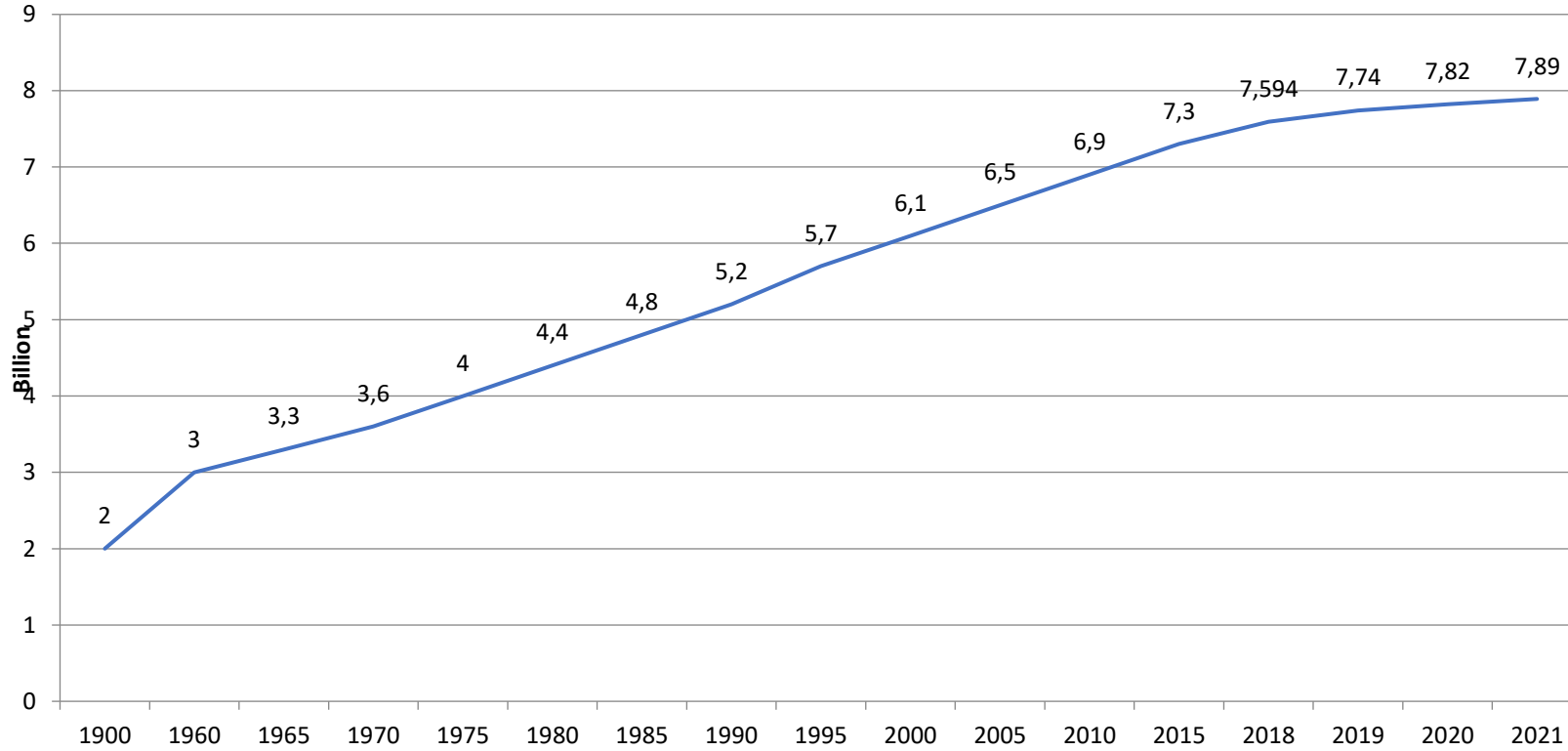
Source: <http://www.globalcarbonatlas.org/en/CO2-emissions> (24.04.2023)

- <https://climate.nasa.gov/vital-signs/global-temperature/>

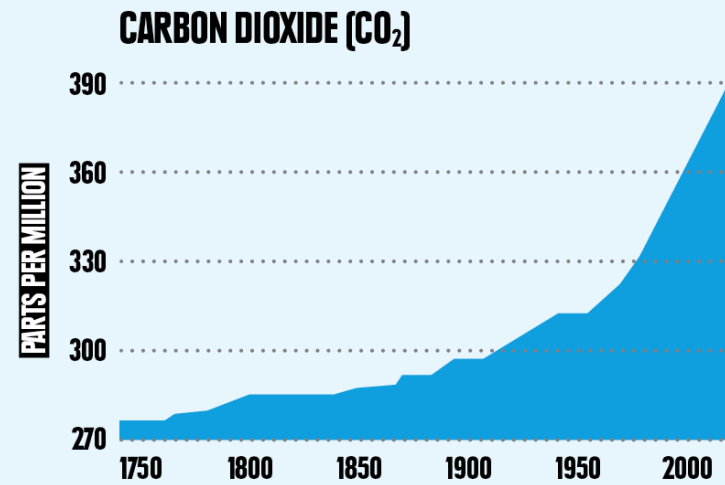
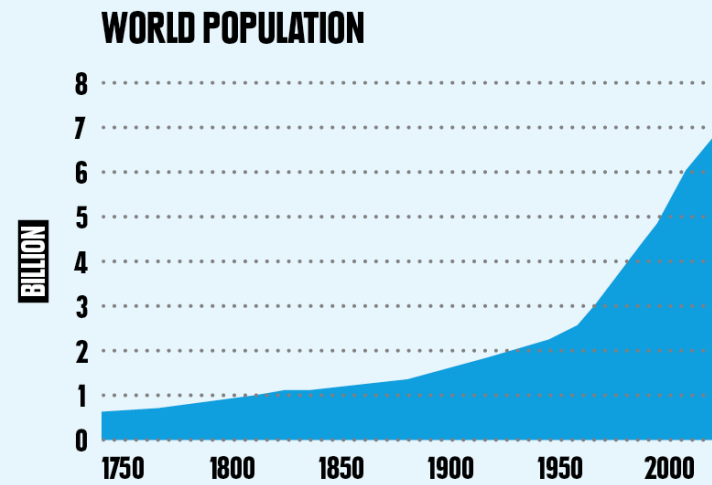
TIME SERIES: 1884 TO 2021

World Population

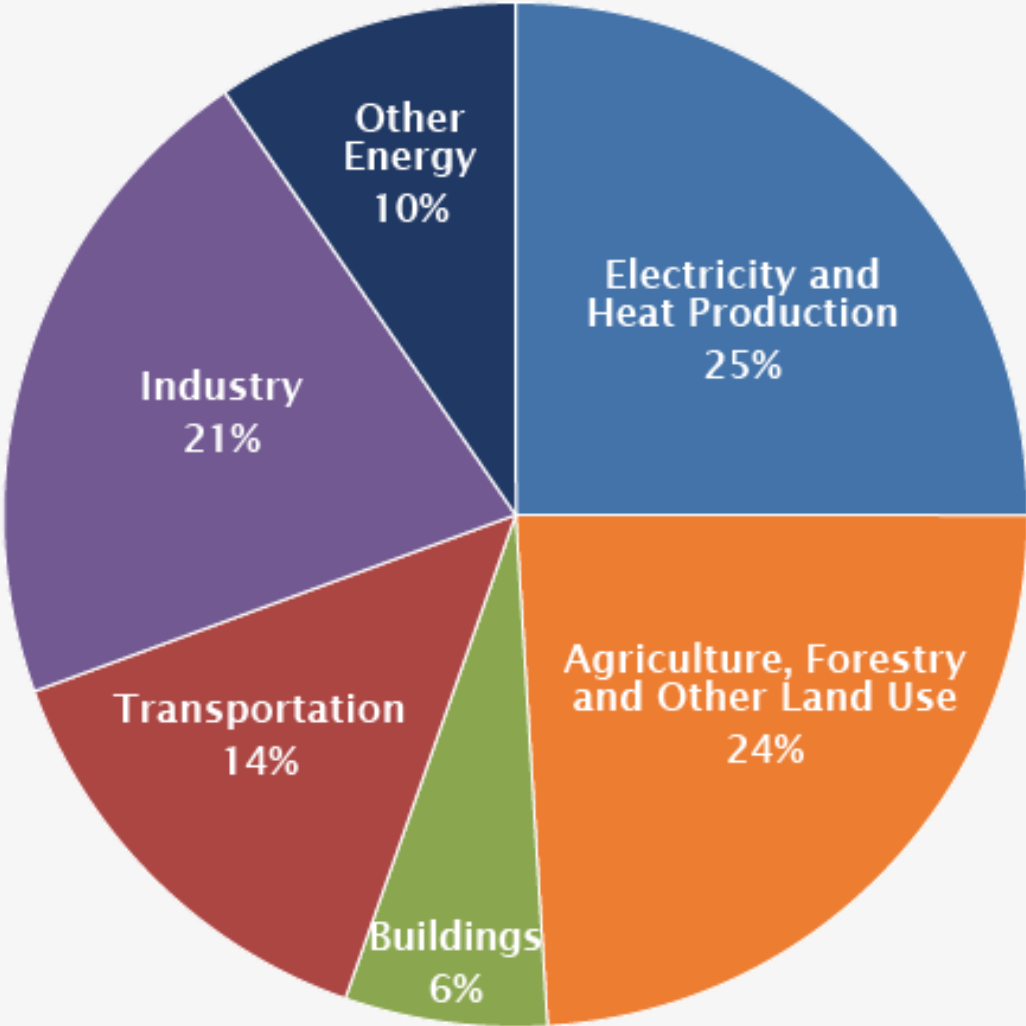
Kaynak: WorldBank (17.12.18)

POPULATION AND CO₂ EMISSIONS, 1750-2015

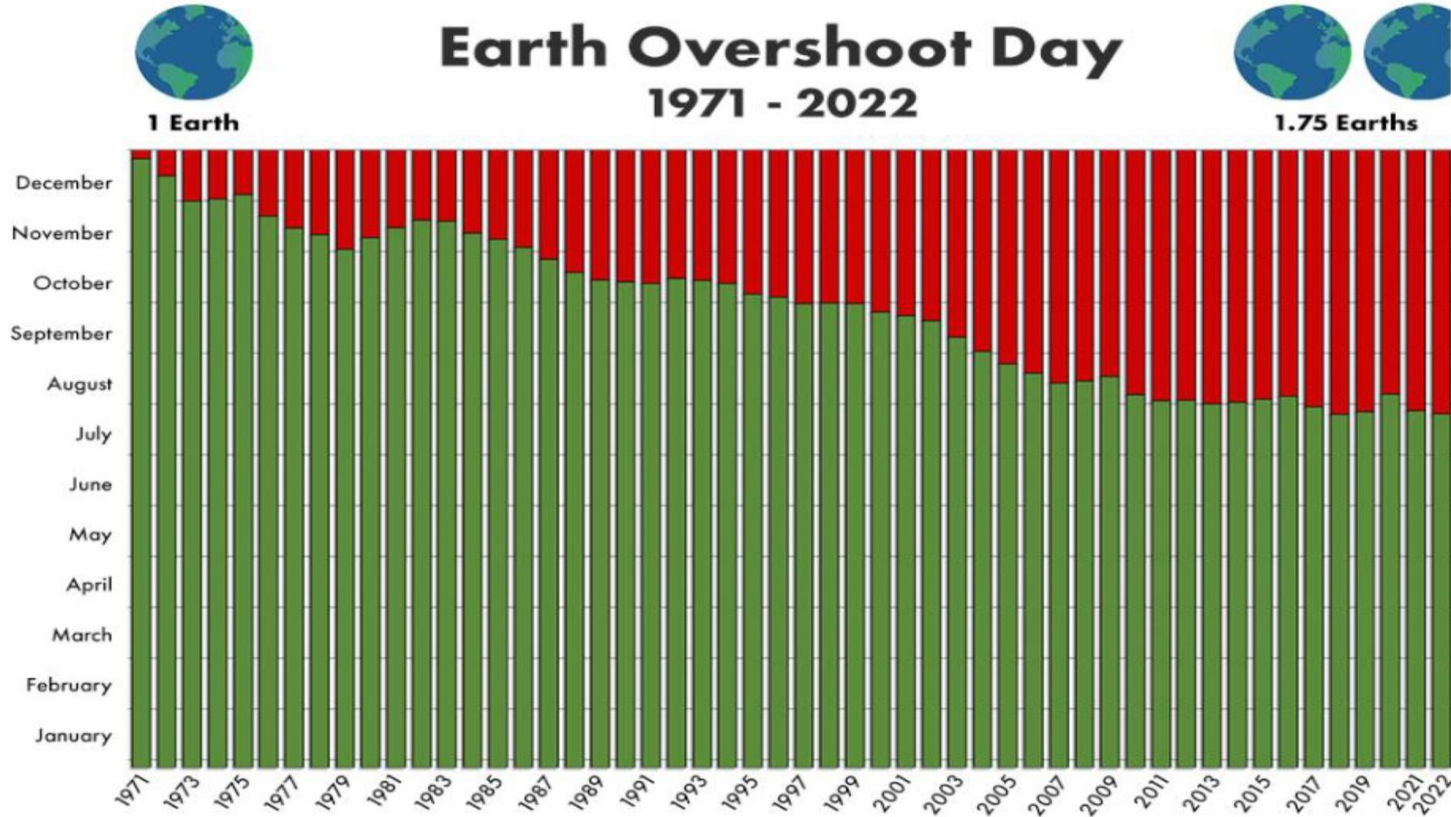
Source: United Nations, 2017

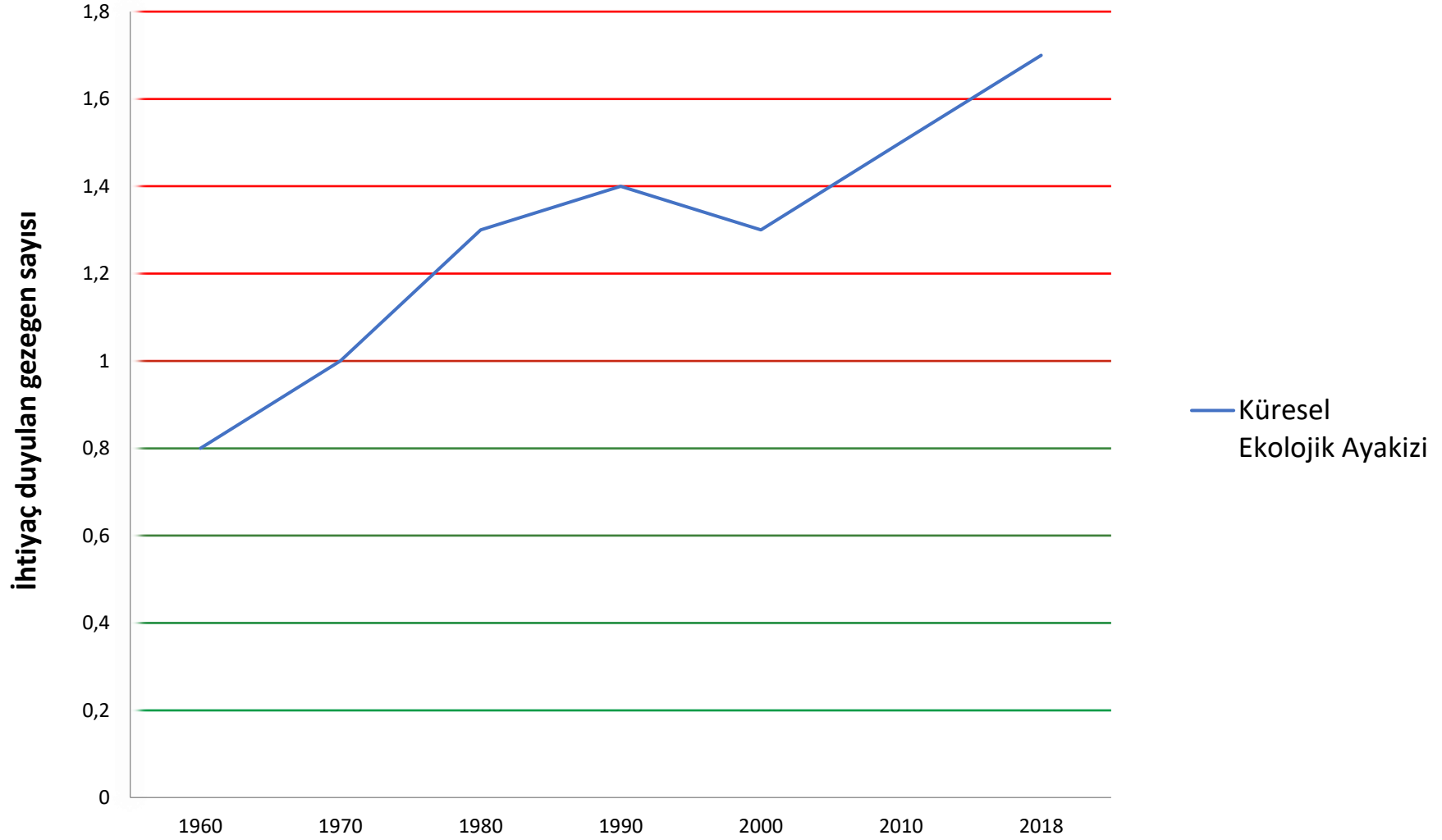
Global Greenhouse Gas Emissions by Economic Sector

Earth Overshoot Day

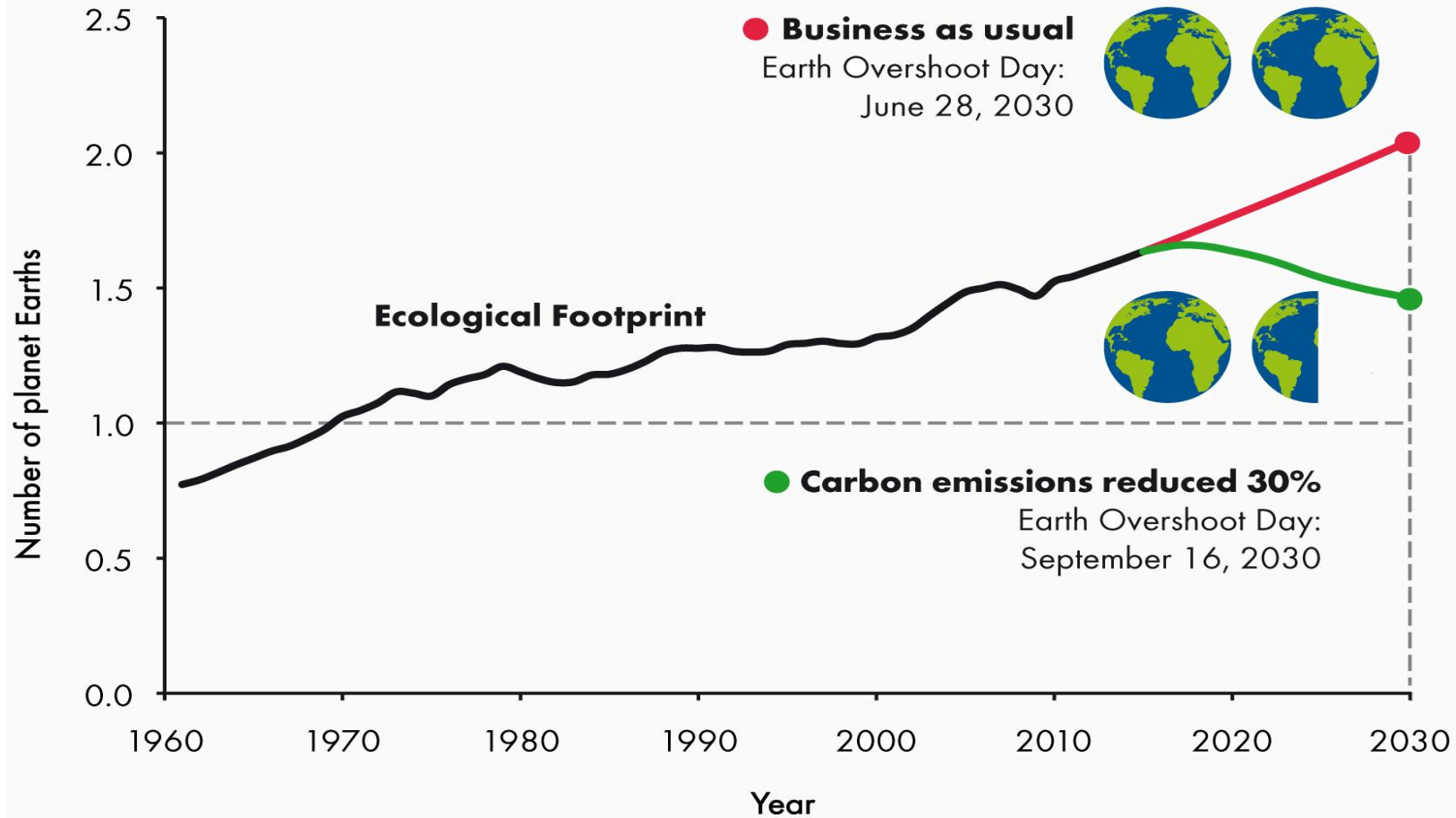
- Dünya Limit Aşım Günü, bizim (tüm insanlığın) doğadan, gezegenimizin tüm yıl boyunca yenileyebileceğinden daha fazlasını kullandığımız tarihi işaret eder. Dünya Limit Aşım Günü 28 Temmuz'a denk gelmektedir.

(Çevrimiçi) <http://www.footprintnetwork.org/our-work/ecological-footprint/> (17.12.18)

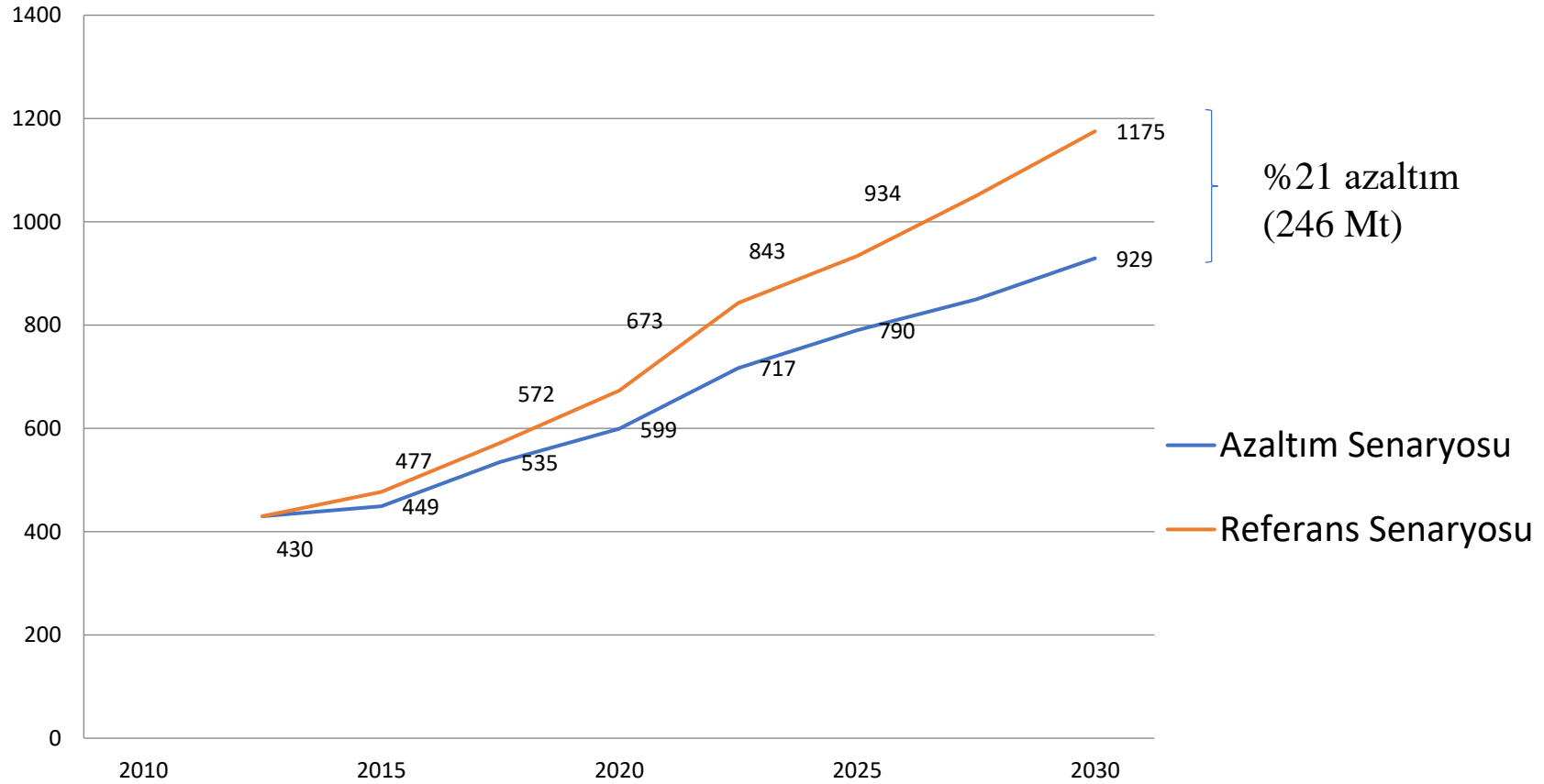
How many Earths does it take to support humanity?

Son 20 Yılın Kilometre Taşları

19 92	19 93	19 94	19 97	20 00	20 09	20 12	20 15
							Paris İklim Zirvesi
						Rio+20 Zirvesi	
					Kopenhag Mutabakatı'nın kabulü		
				Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin kabulü			
			Kyoto Prtokolü'nün kabulü				
		Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin kabulü					
	Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin yürürlüğe girişi						
Rio Dünya Zirvesi							

Türkiye'nin Toplam Sera Gazı Emisyon Hedefi (Milyon Ton CO₂)

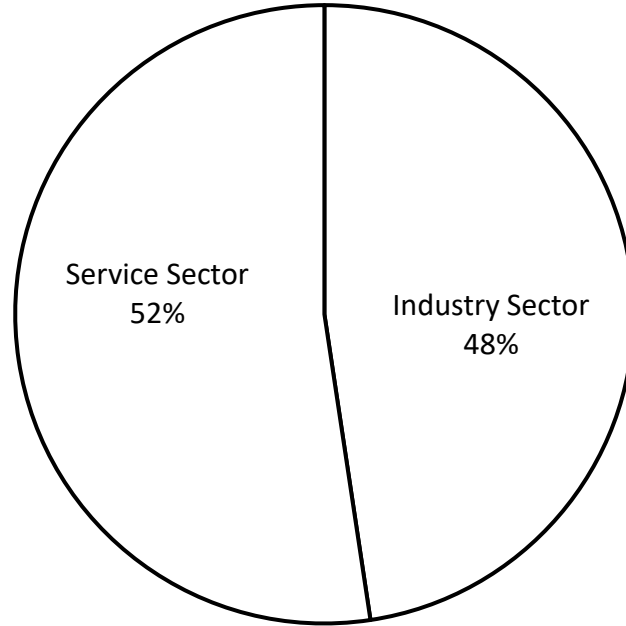

Döngüsel Ekonomi

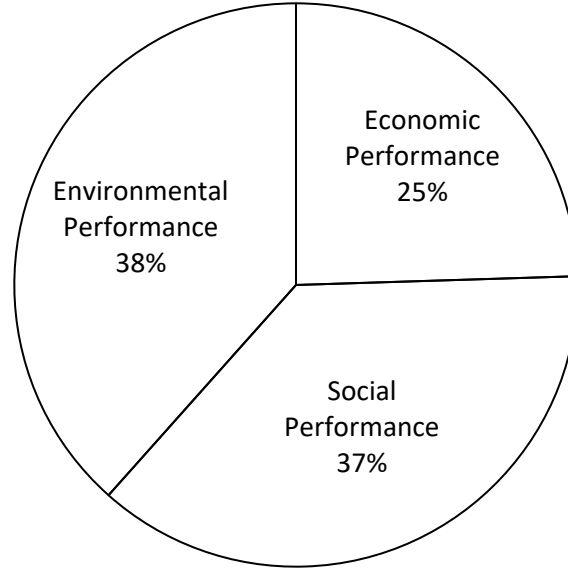
- Bu yaklaşıma göre ürün, yaşam döngüsünün sonuna geldiğinde ürüne ait bileşenlerin ekonomi içinde mümkün olduğu sürece tutulmasını ifade eder. Değer yaratmaya dayalı olan bu system verimlilik aracılığıyla kaynakların yeniden ve yeniden kullanılmasını getirir (European Parliament, 2022).

Araştırmanın Başlığı: Corporate Sustainability and Circular Economy in Turkish Service and Industrial Businesses

Sektörlerin SKH Performansları

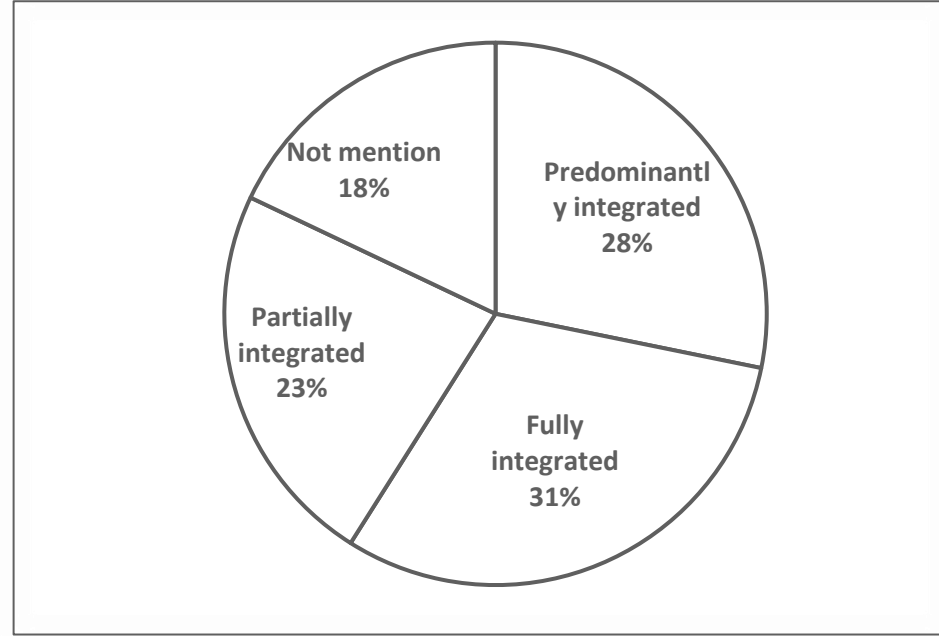
İşletme Faaliyetlerinde Sürdürülebilirlik Boyutlarının Ağırlığı

	Business/Sector	CE Reporting Approaches
SERVICE SECTOR	AYDEM/Electric gas and water	Partially integrated
	ZOREN/ Electric gas and water	Partially integrated
	ENJSA/Electric gas and water	Partially integrated
	DOAS/Wholesale and retail trade	Partially integrated
	CRFSA and TKNSA Group/Wholesale and retail trade	Predominantly integrated
	MAVI/Wholesale and retail trade	Predominantly integrated
	MGROS/Wholesale and retail trade	Partially integrated
	TCELL/Telecommunication	Partially integrated
	THY/Transportation	Partially integrated
	ENKA/Construction	Partially integrated

INDUSTRY SECTOR	AKCNS/ Based on stone and soil	Partially integrated
	CIMSA and AFYON Group/ Based on stone and soil	Partially integrated
	AEFES/ Food, beverage, and tobacco	Predominantly integrated
	ULKER/ Food, beverage, and tobacco	Partially integrated
	CCOLA/ Food, beverage, and tobacco	Partially integrated
	ARCLK/ Electrical devices	Fully integrated
	BFREN/ Electrical devices	Predominantly integrated
	FROTO/ Electrical devices and transportation vehicles	Predominantly integrated
	TOASO/ Electrical devices and transportation vehicles	Partially integrated
	KORDS/ Textile	Partially integrated
	PETKM/ chemical pharmaceuticals petroleum rubber and plastic products	Partially integrated
	MONDI Group/Paper and paper products printing	Not mention

İşletmelerin Döngüsel Ekonomi Yaklaşımına göre SKH Performansı

MLPCARE

Sürdürülebilirlik Perspektifinden Kurumlar ve Bireyler

Dr. Deniz Can Yücel

Strateji ve Yatırımcı İlişkileri Direktörü

MEDICALPARK

liv HOSPITAL

Dünyanın karşı karşıya kaldığı en büyük riskler nedir?

Dünyayı bekleyen en büyük riskler... Yıl 2023...

2 years

10 years

Risk categories

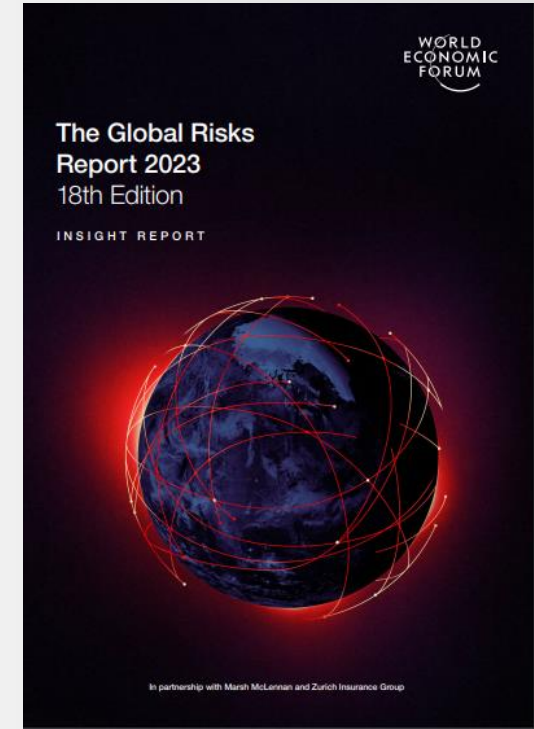
 Economic

 Environmental

 Geopolitical

 Societal

 Technological

Dünyayı bekleyen en büyük riskler... Yıl 2015...

Top 10 risks in terms of Likelihood

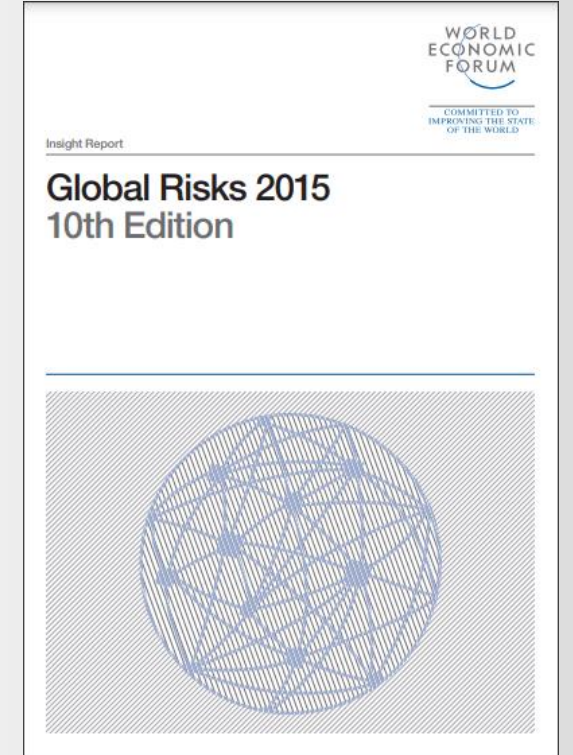
- 1 Interstate conflict
- 2 Extreme weather events
- 3 Failure of national governance
- 4 State collapse or crisis
- 5 Unemployment or underemployment
- 6 Natural catastrophes
- 7 Failure of climate-change adaptation
- 8 Water crises
- 9 Data fraud or theft
- 10 Cyber attacks

Top 10 risks in terms of Impact

- 1 Water crises
- 2 Spread of infectious diseases
- 3 Weapons of mass destruction
- 4 Interstate conflict
- 5 Failure of climate-change adaptation
- 6 Energy price shock
- 7 Critical information infrastructure breakdown
- 8 Fiscal crises
- 9 Unemployment or underemployment
- 10 Biodiversity loss and ecosystem collapse

Categories

- ◆ Economic
- ◆ Environmental
- ◆ Geopolitical
- ◆ Societal
- ◆ Technological

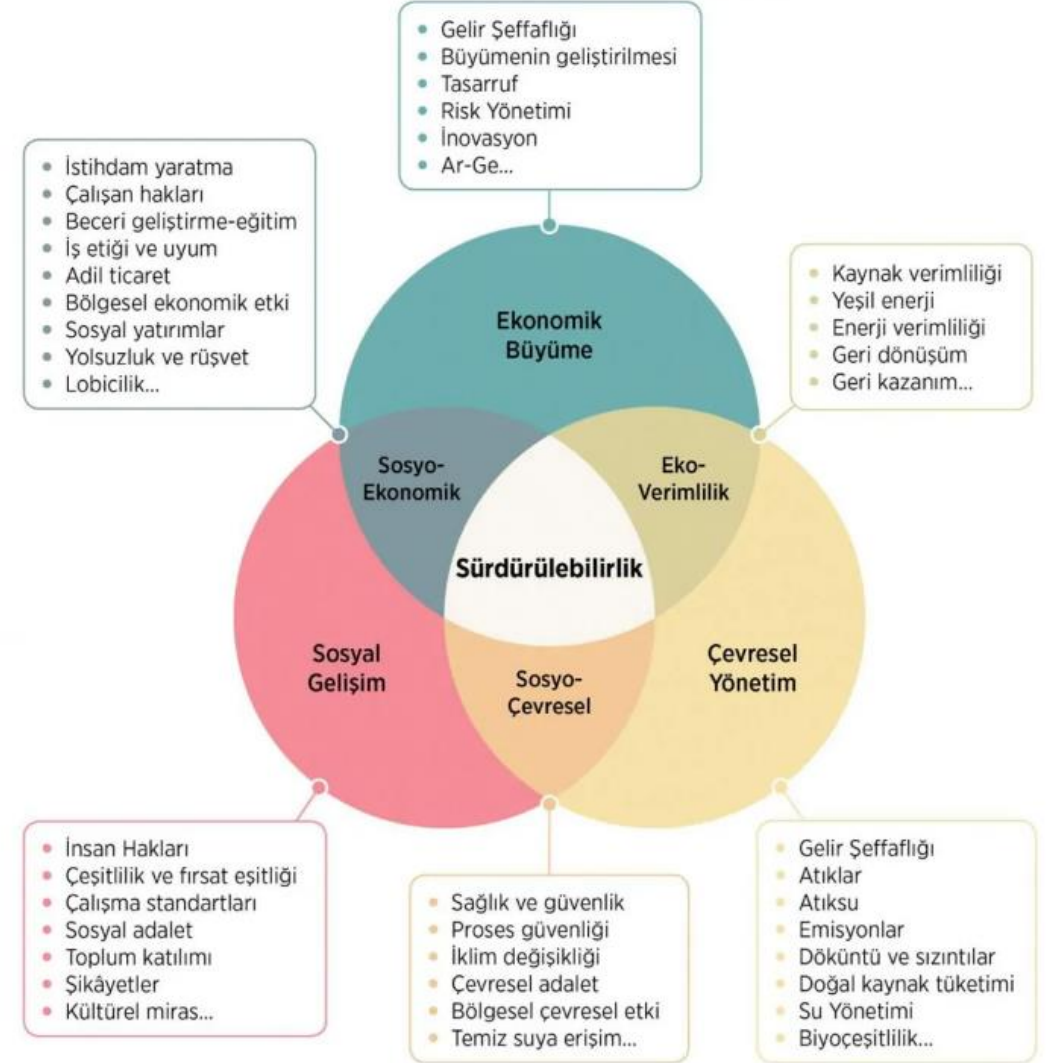
Sürdürülebilirlik nedir?

Sürdürülebilirlik

«Çeşitlilik ve üretkenliğin devamlılığı sağlanırken, daimi olabilme yeteneğini korumak»

«Kendi ihtiyaçlarımızı, gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeden kar»

«Gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın bugünün kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilmek» (BM, 1987 Brundtland Raporu)

Sürdürülebilirlik Çalışmaları Neden Gereklidir?

Çevre, toplumlar, bireyler ve şirketler...

- İklim değişikliği ile mücadele
- Ekolojik dengenin sağlanması
- Doğal afet etkilerinin azaltılması

- Yoksulluğun azaltılması
- İş imkanlarının artırılması
- Eğitim fırsatlarının sağlanması
- Sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi
- Sosyal adaletin sağlanması

- Bireysel sağlığın ve refahın artması
- İyi bir yaşam kalitesine sağlanması
- Toplumsal katılım

- Yenilikçi çözümler üretmek
- Rekabet avantajı sağlamak
- Şirket itibarını artırma
- Müşteri sadakati kazanma
- Pazar payını artırma
- Regülasyonlara uyum sağlama
- Paydaş beklentilerini karşılamak
- İşletme verimliliği

MLP Care Sürdürülebilirlik Stratejisi

Hizmet verdiğimiz her yerde sürdürülebilir bir değer zinciri yaratmak

Dijitalleşme Yolculuğumuz

Teknolojiyi kullanarak zaman ve kaynak verimliliğini sağlamak.

- Kağıtsız Hastanecilik Projesi
- Uzaktan sağlık hizmeti sunumu

İnsan ve Kültürümüz

Kapsayıcı ve geliştiren kültürümüzle herkes tarafından tercih edilen bir şirket olmak.

- MLP Care Gelişim Akademisi
- Bina Otomasyon Projemiz

Topluma Katkımız

Misafirlerine en iyi deneyimi sunarken toplumu da iyileştiren sağlık kuruluşu olmak.

- Üniversite iş birlikleri
- Toplumsal farkındalığı artırma çalışmalarımız

İklim Değişikliği ile Mücadelemiz

Çevre dostu sağlık hizmetleri sunmak.

- 2050'ye dek net sıfır
- Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji çalışmalarımız

Sorumlu Yönetişim Yapımız

Risklerin erken tespitine odaklanan, paydaş iletişimine öncelik veren, şeffaf, hesap verebilir, sorumlu yönetim yapısı

- İklimle ilgili risk ve fırsatların tespiti
- Tedarikçi sözleşmelerine çevre kriterlerinin eklenmesi

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

2030 sonuna kadar ulaşılması amaçlanan hedefleri içeren bir evrensel eylem çağrısı...

Günlük Hayatımızda Ne Yapabiliriz? «İyi Yaşam İpuçları»

Plastik kullanımını azaltmak

Kozmetik ve temizlik ürünleri tercihlerinde seçici olmak

Sürdürülebilir moda anlayışını benimsemek

Atıksız bir yaşam için adımlar atmak

«Sosyal Girişimcilik»

«Sosyal bir misyonu olan pozitif etki yaratmayı amaçlayan iř modelleridir.»

- 1. İyi tanımlanmış bir sosyal misyon:** Herkes için ücretsiz ve kaliteli eğitim sağlamak, yoksulluğu sona erdirmek...
- 2. Prototip oluşturma:** Neden, Kim için, Nasıl?
- 3. Geri bildirim alma :** Yakınlar, kuluçka merkezler, Ashoka, Schwab, the Fast Company
- 4. İş modeli oluşturma:** Değer önerin nedir, kilit paydaların kimler, kaynakların neler...
- 5. Sosyal etki analizi**

Sosyal Girişim Örnekleri

Grameen Bank

1976 –Bangladeş

Mikrofinans adı verilen bir modelde çalışmaktadır. Bu modelde, küçük ölçekli işletmeler veya kendi işlerini kurmak isteyen yoksul insanlar, bankadan aldıkları düşük faizli kredilerle işlerini kurabilmektedirler.

2023 Mart itibari ile toplam 10 milyondan fazla kişiye kredi vermiştir.

<https://grameenbank.org/>

Too Good To Go

2016 – Danimarka

Mobil bir uygulama aracılığıyla restoranlardan, kafelerden, marketlerden ve diğer yiyecek satış noktalarından kalan yiyecekleri düşük fiyatlara satın alarak, israfın önüne geçmektedir.

2021 yılı verilerine göre 17 ülkede, 81.666 işletmede kullanılmaktadır.

<https://www.toogoodtogo.com/>

2016 – Türkiye

Teknoloji tabanlı çözümler geliştirerek, gıda, tekstil, ambalaj, kimyasal tüm fazla ürünleri dögüsel ekonomiye kazandırmaktadır.

58.000 ton gıdanın israf olmasını önlenmiş ve aylık yaklaşık 1.250.000 ihtiyaç sahibine ulaşmaktadır.

<https://fazla.com/>

Soru-Cevap 😊

Teşekkürler 😊

Sorularınız için bizlere ulaşın: investor@mlpcare.com